

**ԻԳ.00.02 - ԶԱՂԱԶԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԳՈՐԾՆՆԹԱՑՆԵՐ,
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

Քաղաքագիտության առարկան և օբյեկտը: Քաղաքականության ծագումը և նրա էությունը: Քաղաքականության և տնտեսության փոխազդեցությունը: Քաղաքագիտական հետազոտության հիմնական մեթոդները: Քաղաքագիտության միջառարկայական բնույթը. քաղաքական գիտությունների համակարգը: Քաղաքագիտական հետազոտությունների մեթոդները: Քաղաքագիտության գործառույթները: Քաղաքականության և իրավունքի փոխհարաբերությունները: Մարդու քաղաքական իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը եվրոպական կառույցների իրավական ընթացակարգում: Մարդու քաղաքական իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության ներպետական իրավական ընթացակարգերը: Քաղաքականություն և էկոլոգիա: Քաղաքական իշխանության էությունը, նրա սուբյեկտը և օբյեկտը: Քաղաքական իշխանության ռեսուրսները: Քաղաքական իշխանության լեգիտիմությունը: Քաղաքական իշխանության լեգիտիմության տեսակները: Քաղաքական իշխանության լեգիտիմության ճգնաժամերը: Քաղաքականության սուբյեկտ հասկացությունը: Անհատը որպես քաղաքականության սուբյեկտ: Քաղաքականության սոցիալական սուբյեկտները: Քաղաքականության ինստիտուցիոնալ սուբյեկտները, ՉԼՍ-ները որպես քաղաքականության սուբյեկտ: <<Քաղաքական համակարգ>> հասկացությունը: Քաղաքական համակարգի կառուցվածքը: Քաղաքական գիտակցությունը որպես քաղաքական համակարգի տարր: Ժամանակակից քաղաքական համակարգի տիպերը: Քաղաքական համակարգի գործառույթները:

ՀՀ երրորդ հանրապետության քաղաքական համակարգը: Պետության ծագման մասին հիմնական քաղաքագիտական հայեցակարգերը: Պետության հիմնական տարրերը և հատկանիշները: Պետության գործառույթները: Պետությունների տարածքային կազմակերպման կառուցվածքները: Իրավական պետություն և նրա հիմնարար սկզբունքները: Իրավական պետության հատկանիշներն ու գործառույթները: Քաղաքական ռեժիմ հասկացությունը: Դեմոկրատական քաղաքական ռեժիմի ընդհանուր բնութագիրը: Տոտալիտար /ամբողջատիրական/ քաղաքական ռեժիմի

ընդհանուր բնութագիրը: Ավտորիտար քաղաքական ռեժիմի ընդհանուր բնութագիրը: Քաղաքացիական հասարակության տեսական ակունքները: Քաղաքացիական հասարակության առաջացման պատմական նախադրյալները: Քաղաքացիական հասարակության կառուցվածքը: Քաղաքացիական հասարակության մասին ժամանակակից տեսակետները և նրա բնութագրական հատկանիշները: Քաղաքացիական հասարակության գործառույթները:

Քաղաքական կուսակցություն և հասկացության սահմանման հիմնական հայեցակարգերը արդի քաղաքագիտության մեջ: Քաղաքական կուսակցության էությունը և հատկանիշները: Ոչ դասական /պատմական/ կուսակցությունները հին և միջին դարերում: Դասական կուսակցությունների նախատիպերը բուրժուական հեղափոխությունների դարաշրջանում: Դասական /զանգվածային/ կուսակցությունների ընդհանուր բնութագիրը: Չանգվածային կուսակցությունների տիպերը 19-րդ դարի վերջերին և 20-րդ դարի առաջին կեսին: Ժամանակակից քաղաքական կուսակցությունների գործառույթները: Քաղաքական կուսակցությունների ինստիտուցիոնալացումը: Ժամանակակից կուսակցությունների տիպավորման մեթոդներն ու չափանիշները: Քաղաքական կուսակցությունների տիպերն ըստ կազմակերպական կառուցվածքների: Քաղաքական կուսակցությունների տիպերն ըստ սոցիալական կողմնորոշվածության: Քաղաքական կուսակցությունների տիպերն ըստ գաղափարա-քաղաքական ուղղվածության և քաղաքական կուրսի: Ժամանակակից կուսակցությունների տիպերն ըստ գործունեության մեթոդների և քաղաքական դաշտում զբաղեցրած տեղի: Կուսակցական համակարգ հասկացությունը և կուսակցական համակարգերի տիպաբանությունը: Միակուսակցական համակարգի ընդհանուր բնութագիրը: Երկկուսակցական համակարգի ընդհանուր բնութագիրը: Բազմակուսակցական համակարգի ընդհանուր բնութագիրը և դրա դրսևորման արդի ձևերը:

Պարտոգենեզի գործընթացը և բազմակուսակցության հաստատումը 33-ում 1998-2008թթ.: Կուսակցությունների ինստիտուցիոնալացումը 33-ում և քաղաքական կուսակցությունների մասին 2002թ. օրենքը:

<<Ճնշման խմբեր>> հասկացությունը: <<Ճնշման խմբերի>> գործունեության միջոցները և մեթոդները: <<Ճնշման խմբերի>> գործառույթները: <<Ճնշման խմբերի>> տիպաբանությունը: Բաղաքական Էլիտա /ընտրախավ/ հասկացությունը: Բաղաքական Էլիտայի կառուցվածքը: Բաղաքական Էլիտայի առաջացման նախադրյալները: Բաղաքական Էլիտայի գործառույթները: Բաղաքական լիդերության հասկացությունը: Բաղաքական լիդերության հիմնական տեսությունները: Բաղաքական լիդերության առաջացման նախադրյալները: Բաղաքական լիդերության գործառույթները: Բաղաքական լիդերության տիպաբանությունը: Ընտրությունների Եուլթյունը և նշանակությունը: Մեծամասնական ընտրական համակարգը: Համամասնական ընտրական համակարգը: Ընտրական գործընթացի հիմնական փուլերը:

Բաղաքական գաղափարախոսության Եուլթյունը և նշանակությունը հասարակության քաղաքական կյանքում: Լիբերալիզմի /ազատականության/ գաղափարախոսությունը: Կոնսերվատիզմի /պահպանողականության/ գաղափարախոսությունը: Սոցիալիզմի /ընկերավարության/ գաղափարախոսությունը: Ֆաշիզմի գաղափարախոսությունը: Ազգայնական և կրոնական գաղափարախոսություններ:

<<Բաղաքական կոնֆլիկտ>> հասկացությունը: Բաղաքական կոնֆլիկտների /հակամարտությունների/ ծագումն ու զարգացման փուլերը /դինամիկան/: Բաղաքական կոնֆլիկտների /հակամարտությունների/ լուծման երեք իրական մեխանիզմները և հակամարտող կողմերի վրա ազդեցության միջոցները: Բաղաքական կոնֆլիկտների /հակամարտությունների/ տիպաբանությունը: Էթնոքաղաքական կոնֆլիկտները: Բաղաքական կոնֆլիկտների /հակամարտությունների/ գործառույթները: Բաղաքական կոնֆլիկտների /հակամարտությունների/ կառավարման ռազմավարությունը և լուծման ձևերն ու մեթոդները: <<Բաղաքական գործընթաց>> հասկացությունը և նրա տիպերը: Բաղաքական գործընթացի հիմնական փուլերը: Բաղաքական գործընթացի կառավարումը. քաղաքական որոշումների ընդունման և իրականացման գործընթացը: Միջազգային քաղաքականություն. նրա օբյեկտներն ու սուբյեկտները: Միջազգային քաղաքականության իրավական հիմքերն ու սկզբունքները: Բաղաքական

գլոբալացում, նրա էությունն ու հիմնախնդիրները: <<Ժողովրդավարություն>> հասկացության ժամանակակից հայեցակարգերը: Ժողովրդավարացումը և քաղաքական արդիականացումը: <<Քաղաքական մշակույթ>> հասկացությունը և նրա կառուցվածքը: Քաղաքական մշակույթի տիպաբանությունը: Քաղաքական սոցիալականացումը: Քաղաքական մասնակցությունը, նրա ձևերն ու մոդելները: Քաղաքական իմիջ հասկացությունը և նրա սահմանումները: Քաղաքական իմիջի օրենքները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Политология. Учебник для вузов. Под ред. М.А. Василика, М., 1999.
2. Пугачев В.П., Соловьев А.И., Введение в политологию, М., 1999. или М., Аспект Пресс, 2000.
3. Цыганков А.П. Современные политические режимы: структура, типология, динамика, М., 1995.
4. Քաղաքագիտություն: Ուսումնական ձեռնարկ, ԵՊՀ., Ե., 2006:
5. Բեռյան Գ., Քաղաքական կուսակցությունների տիպաբանությունը, Ե., 2002:
6. Партии и партийные системы современной Европы, М.,1994.
7. Гончаров Д.В. Теория политического участия, М., 1997.
8. Соловьев А.И. Политология: политическая теория, политические технологии. М., Аспект Пресс, 2003.
9. Халипов В. Власть: Основы краталогии., М.,1995.
10. Сморгунув Л.В. Современная сравнительная политология, М., РОССПЭН, 2002.
11. Козырев Г. И., Политическая конфликтология, М., ИНФРА-М., 2008.
12. Нартов Н. Геополитика: учеб. для вузов. М., «ЮНИТИ-ДАНА» 2007.
13. Артемов Г. Политическая социология, М., Логос, 2002.
14. Голосов Г.В. Сравнительная политология. Учебник, изд. 2, Новосибирск, 1995.
15. Жуков К.С. Карнышев А.Д. Азбука избирательных кампаний. М., «РИП-холдинг», 2003.
16. Кошелюк М.Е. Технологии политических выборов,СБП, Питер, 2004.
17. Ашин Г.К., Понедельков А.В. Основы политической элитологии., М., 1999.
18. Шепель В.М., Имиджология: секреты личного обаяния, изд. «Феникс», Ростов н/Д., 2005.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

<<Միջազգային հարաբերությունների>> ուսումնասիրության աղբյուրներն ու գրականությունը, հայեցակարգը և մեթոդները, նպատակն ու խնդիրները: Դիվանագիտական փաստաթղթերը որպես միջազգային հարաբերությունների ուսումնասիրության հիմնական աղբյուր: Դիվանագիտության սահմանումները: Արտաքին քաղաքականություն և դիվանագիտություն: Դիվանագիտության տեղն ու դերը արտաքին հարաբերությունների համակարգում: Դիվանագիտությունը որպես միջազգային հարաբերությունների խաղաղ կարգավորման միջոց:

Միջազգային հարաբերությունների պատմական փորձի գնահատականը: Ազգային պետությունների և միջազգային ինստիտուտների դերը դիվանագիտության ապահովման մեջ: Անհատի դերը միջազգային հարաբերություններում և դիվանագիտությունում:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԻՆ ԱՃԽԱՐՅՈՒՄ

Հին Արևելքի դիվանագիտությունը: Հին Միջագետքի և Փոքր Ասիայի առաջին պետական կազմավորումների արտաքին քաղաքականության բնույթը /Զ.ա. 3-2-րդ հազարամյակներ/: Հին Եգիպտոսի դիվանագիտությունը: Ասորեստանի դիվանագիտությունը: Ուրարտուի /Վանի, Արարատյան/ թագավորության արտաքին քաղաքականությունը: Աքեմենյան տերության ստեղծումը և արտաքին քաղաքականությունը /Զ.ա. 6-4-րդ դդ./:

Հին Հունաստանի դիվանագիտությունը: Հին Հունաստանի միջազգային կապերի ձևերը: Հին Հունաստանի դիվանագիտությունը դասական շրջանում /Զ.ա. 8-4-րդ դդ./: Միջազգային հարաբերությունները մակեդոնա-հելլենական շրջանում /Զ.ա. 4-2-րդ դդ./: Միջազգային հարաբերությունները Հելլենիստական աշխարհում:

Հին Հռոմի դիվանագիտությունը: Հռոմեական դիվանագիտության բնորոշ գծերը: Հռոմեական դիվանագիտությունը Հանրապետության շրջանում: Հռոմեական դիվանագիտությունը կայսրության շրջանում /Զ.հ. 1-5-րդ դդ./: Հայ-հռոմեական հարաբերությունները: Արտաշեսյանների և Արշակունիների դիվանագիտությունը և արտաքին քաղաքականությունը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԻՋԱԴԱՐՈՒՄ

/5 – 16-ՐԴ ԴԴ./

Միջազգային հարաբերությունները 5-11-րդ դդ.: Բյուզանդիայի արտա- քին քաղաքականությունը և դիվանագիտությունը: Հայ-բյուզանդական հարաբերությունները: Հռոմի Պապերը և Ֆրանկների պետությունը: Արաբական խալիֆայության արտաքին քաղաքականությունը: Հայ-արաբական հարաբերությունները: Կիևյան Ռուսիայի միջազգային դրությունը և արտաքին կապերը:

Միջազգային հարաբերությունները ֆեոդալական միապետության ամրապնդման ժամանակաշրջանում /11-16-րդ դդ.: Սրբազան Հռոմեական կայսրությունը և պապությունը: Եվրոպական պետությունների արտաքին քաղաքականության և դիվանագիտության բնույթը և բնորոշ գծերը: <<Միջազգային իրավունք>> գիտության սկզբնավորումը: Ֆրանսիայի դիվանագիտությունը: Անգլիայի դիվանագիտությունը: Իսպանիայի դիվանագիտությունը: Իտալիայի դիվանագիտությունը: Ռուսական պետության արտաքին քաղաքականությունը և դիվանագիտությունը: Կիլիկիայի հայկական պետության միջազգային դրությունը, արտաքին քաղաքականությունը և դիվանագիտությունը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ

/17-ՐԴ ԴԱՐ – 1918Թ./

Միջազգային հարաբերությունները 17-րդ դարում: Ֆրանսիական գերիշխանության ժամանակաշրջանը Եվրոպայում: Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դիվանագիտությունը /1640-1660թթ./: Օ. Կրոմվել:

Մոսկովյան պետության միջազգային դրությունը և դիվանագիտությունը:

Միջազգային հարաբերությունները 18-րդ դարում: Ֆրանսիայի դիվանագիտությունը: Անգլիայի արտաքին քաղաքականությունը: Գերմանական պետությունների միջազգային դրությունը: Դիվանագիտությունը Յոթնամյա պատերազմի շրջանում /1756-1763թթ./: Ռուսական կայսրության արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: Պյոտր 1-ի և Եկատերինա 2-րդի դիվանագիտությունը:

Ամերիկյան հանրապետության արտաքին քաղաքականությունը և դիվանագիտությունը:

Միջազգային հարաբերությունները և դիվանագիտությունը Ֆրանսիական բուրժուական հեղափոխության, թերմիդորյան հետադիմության և դիրեկտորիայի տարիներին /1789-1799թթ./:

Ֆրանսիական միապետության դիվանագիտությունը հեղափոխության նախօրեին: Եվրոպական դիվանագիտությունը Ֆրանսիայում Սահմանադիր և Օրենսդիր ժողովների շրջանում /1789-1792թթ./: Եվրոպական դիվանագիտությունը Ֆրանսիայում միապետության տապալումից հետո: Յակոբինյան դիկտատուրայի դիվանագիտությունը /1793-1794թթ./: Թերմիդորյան հետադիմության շրջանը դիվանագիտությունը /1794-1795թթ./: Միջազգային հարաբերությունները դիրեկտորիայի տարիներին /1795-1799թթ./:

Միջազգային հարաբերությունները Նապոլեոնյան պատերազմների շրջանում: Վիեննայի վեհաժողովը:

Նապոլեոնի դիվանագիտությունը մինչև Տիլզիտ /1799-1807թթ./: Միջազգային հարաբերությունները և դիվանագիտությունը Տիլզիտից մինչև Նապոլեոնի պարտությունը Ռուսաստանում /1807-1812թթ./: Եվրոպական դիվանագիտությունը 1813-1814թթ. պատերազմի ժամանակ: Դիվանագիտական պայքարը Վիեննայի վեհաժողովում: Նապոլեոնի <<հարյուր օրը>> և Վիեննայի վեհաժողովի արդյունքները:

Միջազգային հարաբերությունները Սրբազան դաշինքի ստեղծումից մինչև Ղրիմի պատերազմը: Արևելյան ճգնաժամը /1815-1853թթ./:

Սրբազան դաշինքը և միջազգային դիվանագիտությունը /1815-1825թթ./: Արևելյան ճգնաժամը և մեծ տերությունները: Եվրոպական դիվանագիտությունը 1830-1831թթ. հեղափոխությունների շրջանում: Արևելյան ճգնաժամի խորացումը /1832-1847թթ./: Միջազգային իրադրությունը Եվրոպայում 1848-1849թթ. հեղափոխություններից մինչև Ղրիմի պատերազմը:

Միջազգային հարաբերությունները Ղրիմի պատերազմի շրջանում և Փարիզի հաշտությունից հետո /1853-1863թթ./: 1853թ. ռուս-թուրքական ընդհարումը և մեծ տերությունները: Մեծ տերությունների դիվա-

նագիտական գործունեությունը Ղրիմի պատերազմի ժամանակ և Փարիզի վեհաժողովում: Եվրոպան և Նապոլեոն 3-րդը:

Բիսմարկի դիվանագիտությունը Գերմանիայի միավորման հարցում և մեծ տերությունները /1864-1871թթ./: Բիսմարկի դիվանագիտությունը Ղանիայի և Ավստրիայի հետ պատերազմի տարիներին /1864-1866թթ./:

Ֆրանս-պրուսական պատերազմի դիվանագիտական նախապատրաստումը /1867-1870թթ./: Ֆրանս-պրուսական պատերազմը և Ֆրանկֆուրտի խաղաղությունը /1870-1871թթ./:

Մերձավորարևելյան ճգնաժամը /1875-1878թթ./: Բալկանյան ժողովուրդների ազգային-ազատագրական պայքարի վերելքը և եվրոպական դիվանագիտությունը /1875-1876թթ./: Ռուս-թուրքական պատերազմը և Բեռլինի կոնգրեսը /1877-1878թթ./: Հայկական հարցի միջազգայնացումը:

Միջազգային հարաբերությունները 19-րդ դարի վերջին: Ավստրոգերմանական ռազմաքաղաքական դաշինքը: Եռյակ միության ստեղծումը:

Ռուս-ֆրանսիական դաշինքի կազմավորումը /1891-1893թթ./: Անգլոգերմանական հակամարտությունը: Հեռավորարևելյան ճգնաժամը և մեծ տերությունները: Մերձավորարևելյան ճգնաժամը և մեծ տերությունները /1894-1897թթ./: Հայկական հարցը Օսմանյան կայսրությունում և միջազգային դիվանագիտությունը:

Միջազգային հարաբերությունները աշխարհի բաժանման համար պայքարի ավարտի և նրա վերաբաժանման համար մղված առաջին պատերազմների տարիներին /1898-1914թթ./: Աշխարհի բաժանման համար ռազմադիվանագիտական պայքարը: ԱՄՆ-ի դիվանագիտությունը: <<Բաց դռների>> դոկտրինան: <<Մեծ մահակի>> քաղաքականությունը և <<Ղուլարի դիվանագիտությունը>>: <<Հեյի դոկտրինան>>: Ռուսական ցարիզմի արտաքին քաղաքականությունը: Հեռավորարևելյան ճգնաժամի սրումը և ռուս-ճապոնական պատերազմը /1904-1905թթ./: Անտանտի կազմավորումը և Ավստրո-գերմանական դաշինքի հետ պայքարը: Միջազգային հարաբերությունները Բալկանյան պատերազմ-

ների շրջանում /1912-1914թթ./: Հայկական հարցը 1912-1914թթ. և մեծ տերությունները:

Միջազգային հարաբերությունները և դիվանագիտությունը Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին /1914-1918թթ./: *Դիվանագիտությունը Առաջին աշխարհամարտի տարիներին: Խորհրդային Ռուսաստանի պատերազմից դուրս գալը և դրա հետևանքները: Անտանտի հաղթանակը և պատերազմի ավարտը: Վ. Վիլսոնի «14 կետերը»:* Հայերի ցեղասպանությունը Օսմանյան Թուրքիայում և միջազգային դիվանագիտությունը:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ /1919-2009թթ./

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1919-1945թթ.

Փարիզի հաշտության կոնֆերանսը: Միջազգային հարաբերությունների Վերսալ-վաշինգտոնյան համակարգի

ձևավորումը /1919-1923թթ./: Փարիզի հաշտության կոնֆերանսը /1919թ. հունվարի 18 – 1919թ. հունիսի 28/: Կոնֆերանսի աշխատանքների նախապատրաստումը և սկիզբը: «Մեծ քառյակի» պետությունների դիվանագիտությունը կոնֆերանսում: Վերսալի հաշտության պայմանագիրը Անտանտի և Գերմանիայի միջև /1919թ. հունիսի 28/: Ազգերի լիգայի ստեղծումը և Կանոնադրության հաստատումը: Հայկական հարցի քննարկումները:

Վերսալյան համակարգի ստեղծումը: Անտանտի և Ավստրիայի միջև՝ Սեն-ժերմենում /1919թ. սեպտեմբերի 10/, Անտանտի և Բուլղարիայի միջև՝ Նեյում /1919թ. նոյեմբերի 27/, Անտանտի և Հունգարիայի միջև՝ Տրիանոնում /1920թ. հունիսի 4/ կնքված պայմանագրերը: Մեծ տերությունների դիվանագիտությունը Սան-Ռեմոյի կոնֆերանսում /1920թ. ապրիլի 19-26/: Հայկական հարցի քննարկումները: Սպայի կոնֆերանսը և ռեպարացիաների հարցը: Սևրի պայմանագրի ստորագրումը Անտանտի, Նրա դաշնակիցների և սուլթանական Թուրքիայի միջև /1920թ. օգոստոսի 10/: Հայկական հարցը Սևրի պայմանագրում: ԱՄՆ նախագահ Վ. Վիլսոնի արքիտրաժային /իրավարարական/ վճիռը հայ-թուրքական սահմանազատման մասին /1920թ. նոյեմբերի 22/:

Քեմալական Թուրքիան և մեծ տերությունները: Քեմալականների արտաքին քաղաքականությունը: Խորհրդային Ռուսաստանի արևելյան քաղաքականությունը: Հայաստանը քեմալա-բոլշևիկյան հարաբերությունների ոլորտում 1920թ.: Թուրք-հայկական պատերազմը և Ալեքսանդրապոլի պայմանագիրը /1920թ. դեկտեմբերի 2-3/: Հայաստանի խորհրդայնացումը: Թուրքական դիվանագիտությունը մեծ տերությունների Լոնդոնի կոնֆերանսում /1921թ. փետրվար-մարտ/: Մոսկվայի և Կարսի խորհրդաթուրքական կոնֆերանսները /1921թ./: Խորհրդային Հայաստանի սահմանների հարցը Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերում: Անկարայի ֆրանս-թուրքական պայմանագիրը /1921թ. հոկտեմբերի 20/: Թուրքական հարցը Լոզանի կոնֆերանսում:

Վաշինգտոնի կոնֆերանսը և «Ինը պետությունների պայմանագիրը» /1921-1922թթ./: Անգլո-ամերիկյան մրցակցությունը Հեռավոր Արևելքում և Խաղաղ օվկիանոսի ավազանում: Ճապոնա-ամերիկյան հակասությունները: Վաշինգտոնի կոնֆերանսը: Դայրենի կոնֆերանսը: Մեծ տերությունների հակասությունների սրումը: «Ինը պետությունների պայմանագիրը»:
Ջենովայի և Հաագայի միջազգային կոնֆերանսները /1922թ./: Դիվանագիտական պայքարը Ջենովայի կոնֆերանսի գումարման շուրջ: Ջենովայի կոնֆերանսը: Խորհրդային դիվանագիտության հակադարձ քայլերը: Ռապալոյի խորհրդա-գերմանական պայմանագիրը /1922թ. ապրիլի 16/: Անտանտան և Գերմանիան: Անտանտի նոր հուշագիրը: Հաագայի կոնֆերանսը և Նրա ձախողումը /1922թ. հունիսի 15 - հուլիսի 20/:

Լոզանի կոնֆերանսը /1922թ. նոյեմբերի 20 - 1923թ. հուլիսի 24/: Մեծ տերությունների դիվանագիտությունը: Մոսուլի և սևծովյան նեղուցների խնդիրը կոնֆերանսում: Կապիտուլյացիաների հարցը: Լոզանի կոնֆերանսի «Եզրափակիչ ակտը»:
«Ելտիսի վերջնագիրը»:
Հայկական հարցի արժարժույթները կոնֆերանսում:

Ռուրի կոնֆլիկտը և «Դաունեսի պլանը»: Լոկարնոյի համաձայնագրերի դերը միջազգային հարաբերություններում:

Ռուրի կոնֆլիկտը և մեծ տերությունները /1922-1923թթ./: Ռեպարացիոն համակարգի ճգնաժամը և մեծ տերությունների դիվանագիտու-

թյունը: Փարիզի կոնֆերանսը /1923թ. հունվարի 2-4/: Ռուրի զինագրավումը և Գերմանիայի <<պասիվ դիմադրության>> քաղաքականությունը: ԱՄՆ-ի և Անգլիայի դիրքորոշումը: Անգլո-ֆրանսիական Անտանտի փլուզումը: Գերմանիայի հրաժարումը <<պասիվ դիմադրության>> քաղաքականությունից:

<<Դաունեսի պլանը>> /1923-1924թթ./: Պուանկարտի ծրագրերի ձախողումը: <<Դաունեսի պլանի>> նախապատրաստումը: Լոնդոնի կոնֆերանսը /1924թ. հուլիսի 16 - օգոստոսի 16/: <<Դաունեսի պլանի>> միջազգային-քաղաքական նշանակությունը:

Լոկարնոյի համաձայնագրերը և Վերսալյան համակարգի ձևավորումը: Ժնևի արձանագրությունը: Գերմանական հուշագիրը հռենոսյան մարզի երաշխիքային պակտի մասին: Իտալիան և երաշխիքային պակտը: Լոկարնոյի կոնֆերանսի նախապատրաստումը և ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը: Լոկարնոյի կոնֆերանսը և նրա արդյունքները /1925թ. Յուլյետների 5-16/: Խորհրդա-գերմանական բանակցությունները և տնտեսական համաձայնագրի կնքումը /1926թ. ապրիլի 24/:

Հակասությունների սրումը մեծ տերությունների միջև Լոկարնոյից հետո: Անգլո-իտալական մերձեցումը: Միջերկրածովյան խնդիրը: Շտրեգեմանի դիվանագիտությունը Լոկարնոյից հետո: Խորհրդա-գերմանական հարաբերությունները: Գերմանիայի անդամակցումը Ազգերի լիգային: <<Մերձբալթյան Լոկարնո>>: Խորհրդա-լիտվական պակտը: Անգլո-խորհրդային հարաբերությունների խզումը /1927թ./:

Միջազգային հարաբերությունների Վերսալ-վաշինգտոնյան համակարգի ճգնաժամը:

Միջազգային հարաբերությունները և եվրոպական դիվանագիտությունը 1928-1929թթ.: Բրիան-Բելլոգի պակտը /1928թ. օգոստոսի 27/: Յուլյետի պլանը /1929թ. հունիսի 7/: Հասագայի կոնֆերանսը /1929թ. օգոստոսի 6-31/: Ուանշիզմի աճը Գերմանիայում: Սպառազինությունների մրցավազքը: Չինաթափման հարցը Ազգերի լիգայում: Մոսկվայի պայմանագիրը /1929թ. փետրվարի 9/: Անգլո-խորհրդային հարաբերությունների վերականգնումը:

Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը /1929-1933թթ./: Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը և հակասությունների սրումը մեծ տերությունների միջև: Խորհրդա-չինական հարաբերությունների խզումը: Անգլո-գերմանական և ֆրանս-գերմանական բանակցությունները /1931թ./: Ճգնաժամի հետագա խորացումը:

Չինաթափման հարցերով ժնևի միջազգային կոնֆերանսը /1932թ./: Միջազգային իրադրությունը կոնֆերանսի նախօրեին: Կոնֆերանսի դիվանագիտական նախապատրաստումը: Կոնֆերանսի առաջին փուլը. գլխավոր մասնակիցների դիրքորոշումները: Գերմանական պատվիրակության պահանջները: Կոնֆերանսի երկրորդ փուլը և նրա ձախողումը:

Պատերազմական օջախի առաջացումը Յեռավոր Արևելքում /1931-1933թթ./: Տնտեսական ճգնաժամի ներգործությունը Ճապոնիայի վրա: Տանակայի հուշագիրը: Մանջուրիան նվաճելու դիվանագիտական նախապատրաստումը: Մանջուրիայի զինագրավումը Ճապոնիայի կողմից: Արևմտյան տերությունների դիրքորոշումը: Խորհրդա-ճապոնական միջադեպը: Լիտտոնի հանձնաժողովի գործունեությունը: ճապոնիայի դուրս գալը Ազգերի լիգայի կազմից:

Միջազգային հարաբերությունները Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի նախօրեին: Վերսալ-վաշինգտոնյան համակարգի փլուզումը /1933-1939թթ./: **Միջազգային իրադրությունը 1933-1937թթ.:** Ֆաշիզմի դիվանագիտության խնդիրները և մեթոդները: Ֆաշիստական Գերմանիայի դուրս գալը Ազգերի լիգայի կազմից /1933թ. հոկտեմբերի 14/: Բալկանյան Անտանտը /1934թ./: Գերմանա-իտալա-ճապոնական ռազմատենչ խմբավորման ձևավորման սկիզբը: Փոխօգնության մասին խորհրդա-Ֆրանսիական պակտը /1935թ./: Անգլո-գերմանական ծովային համաձայնագիրը: Լոկարնոյի պակտի խախտումը Գերմանիայի կողմից /1936թ./: <<Բեռլին-Յոնոմ առանցքի>> ձևավորումը. գերմանա-իտալական պայմանագիրը /1936թ. հոկտեմբեր/: Գերմանա-ճապոնական <<Հակակոմիտերնյան պակտի>> ստորագրումը Բեռլինում /1936թ. նոյեմբերի 25/: Ֆաշիստական խռովությունը Իսպանիայում: Նիոնի համաձայնագիրը /1937թ./: Ճապոնիայի հարձակումը Չինաստանի վրա: Չեմբերլենի քաղաքականությունը:

Ավստրիայի <<անշյուսը>> և Չեխոսլովակիայի մասնատումը: Մոլոտով-Ռիբենտրոպ խորհրդագերմանական պակտը: Ավստրիայի <<անշյուսը /միացումը/>> /1938թ. մարտի 18/: Անգլո-իտալական համաձայնագիրը: Չեխոսլովակիայի մայիսյան ճգնաժամը: Անգլո-ֆրանսիական դիվանագիտական ճնշումը Չեխոսլովակիայի վրա: Չեմբերլենի հանդիպումը Յիտլերի հետ /1938թ. սեպտեմբերի 15/: Մյունխենյան գործարքը /1938թ. սեպտեմբերի 29-30/: Խորհրդագերմանական չհարձակման մասին պակտի ստորագրումը /1939թ. օգոստոսի 23/: Պայմանագրի գաղտնի <<Արձանագրությունը>> Արևելյան Եվրոպայի բաժանման մասին:

Դիվանագիտությունը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին /1939-1945թթ.:/

Դիվանագիտությունը պատերազմի սկզբնական շրջանում /1939-1941թթ.:/ Երկրորդ աշխարհամարտի սանձազերծումը: Գերմանիայի հարձակումը Լեհաստանի վրա: Արևմտյան տերությունների գաղտնի դիվանագիտությունը: <<Տարօրինակ պատերազմը Եվրոպայում>> /1939թ. սեպտեմբերի 3 – 1940թ. մայիսի 10/: Ֆրանսիայի ռազմական պարտությունը: Կոմայենի զինադադարը: Միջազգային իրադրությունը 1940-1941թթ.: Անգլո-ամերիկյան դաշինքի ձևավորումը:

Դիվանագիտությունը պատերազմի երկրորդ շրջանում /1941-1942թթ.:/ Գերմանիայի հարձակումը ԽՍՀՄ-ի վրա /1941թ. հունիսի 22/: Չակաֆաշիստական կոալիցիայի ձևավորման սկիզբը: Անգլո-խորհրդային համաձայնագիրը /1941թ. հուլիսի 12/: Չոպկինսի բանակցությունները Մոսկվայում: Անգլո-խորհրդա-իրանական պայմանագիրը: Ատլանտյան խարտիան: Անգլո-խորհրդա-իրանական կոնֆերանսը Մոսկվայում: Միավորված Ազգերի հռչակագիրը /1942թ.:/ Խորհրդա-անգլիական դաշնակցային պայմանագիրը: Խորհրդա-ամերիկյան համաձայնագիրը /1942թ. հունիսի 11/:

Դիվանագիտությունը պատերազմի ավարտական փուլում /1943-1945թթ.:/ Դաշնակից տերությունների դիվանագիտությունը 1943թ.: Անգլիայի և ԱՄՆ-ի Կվեբեկի կոնֆերանսը /1943թ. օգոստոս/: ԽՍՀՄ-ի, Անգլիայի և ԱՄՆ-ի Մոսկվայի կոնֆերանսը: Չակահիտլեյան կոալիցիայի ստեղծումը: <<Մեծ եռյակի>> Թեհրանի կոնֆերանսը /1943թ. նոյեմբերի

28 - ղեկտեմբերի 1/: Իտալիայի կապիտուլյացիան: Երկրորդ ճակատի բացման հարցը: Ֆինլանդիայի, Ռումինիայի, Յունգարիայի և Բուլղարիայի ֆաշիստական կառավարությունների առաջարկությունները հաշտության վերաբերյալ: Երկրորդ ճակատի բացման արտաքին քաղաքական ասպեկտները: Ղրիմի /Յալթայի/ կոնֆերանսը /1945թ. Փետրվարի 4-11/: Սան-Ֆրանցիսկոյի կոնֆերանսը /1945թ. ապրիլի 25 – հունիսի 25/ և ՄԱԿ-ի ստեղծումը:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը և հիմնական արդյունքները: Գերմանիայի անվերապահ կապիտուլյացիան/1945թ. մայիսի 8/: Դաշնակից պետությունների քաղաքականությունը Եվրոպայում Գերմանիայի պարտությունից հետո: Բեռլինի /Պոտսդամի/ կոնֆերանսը /1945թ. հուլիսի 17 - օգոստոսի 2/: Հայկական հարցի արձարծումները:

ԱՄՆ-ի կողմից ճապոնական Հիրոսիմա և Նագասակի քաղաքների ատոմային ռմբակոծման /1945թ. օգոստոս/ միջազգային-քաղաքական հետևանքները: Ճապոնիայի անվերապահ կապիտուլյացիան և Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը /1945թ. սեպտեմբերի 2/: Պատերազմի հիմնական արդյունքները:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1945-1990ԹԹ.

Խաղաղ կարգավորման խնդիրը Եվրոպայում հետպատերազմյան տարիներին: <<Սառը պատերազմի>> քաղաքականության սկիզբը միջազգային հարաբերություններում /1945-1970-ական թթ./:

Խաղաղ կարգավորման խնդիրը Եվրոպայում /1945-1955թթ./: ՄԱԿ-ի պաշտոնական գործունեության սկիզբը /1945թ. հոկտեմբերի 24/: ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի և Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարարների խորհրդի /ԱԳՆԽ/ Լոնդոնի նստաշրջանը /1945թ./: ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի և Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարարների խորհրդակցությունը Մոսկվայում /1945թ./: ԱԳՆԽ-ի Փարիզի նստաշրջանը /1946թ./: ԱԳՆԽ-ի Նյու-Յորքի նստաշրջանը /1946թ./: 1947թ. խաղաղության պայմանագրերը: Հաղթող պետությունների քաղաքականությունը Գերմանական հարցում: Դիվանագիտական պայքարը ԱԳՆԽ-ի երկրորդ /Փարիզի/, երրորդ /Նյու-Յորքի/, չորրորդ /Մոսկվայի/ և հինգերորդ

/Լոնդոնի/ նստաշրջաններում: <<Բեռլինի ճգնաժամը>>: Գերմանիայի մասնատումը և գերմանական երկու պետությունների՝ ԳՖՅ-ի և ԳԴՅ-ի ստեղծումը /1949թ./: Եվրոպայի խորհրդի ստեղծումը /1949թ./: Դիվանագիտական պայքարը գերմանական երկու պետությունների կազմավորումից հետո: ԱՄՆ-ի, ԽՍՀՄ-ի, Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարների խորհրդակցությունը Բեռլինում /1954թ./: 1954թ. Փարիզյան համաձայնագրերը: Պետական պայմանագրերը ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի, Ավստրիայի, Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի միջև /1955թ. մայիսի 15/: ԱՄՆ-ի, ԽՍՀՄ-ի, Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի ղեկավարների խորհրդակցությունը Ժնևում /1955թ./: ԳՖՅ-ն՝ ՆԱՏՕ-ի անդամ:

<<Տրումենի դոկտրինան>> և <<Մարշալի պլանը>>: ՆԱՏՕ-ի կազմավորումը: <<Ատոմային հեղափոխությունը>> համաշխարհային քաղաքականության մեջ: Գաղափարախոսության դերը միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության մեջ: <<Ուժի դիվանագիտության>> հռչակումը ԱՄՆ-ի կողմից: <<Կոմունիզմը զսպելու>> դոկտրինան: Ու. Չերչիլի ճառը Ֆուլտոնում /1946թ. մարտի 5/: <<Տրումենի դոկտրինը>> /1947թ. մարտի 12/: <<Մարշալի պլանը>> և նրա իրագործումը: Դյունկերկի պայմանագիրը Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի միջև /1947թ. մարտի 4/: Արևմտյան միությունը Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Բենիլյուքսի երկրների միջև /1948թ. մարտի 17/: Զյուլիսատլանտյան պայմանագրի կազմակերպության /ՆԱՏՕ/ ստեղծումը /1949թ. ապրիլի 4/:

Արևմտյան Բեռլինի հարցը 1956-1961թթ.: Կ. Ադենաուերի արտաքին քաղաքականությունը: <<Հայտեյնի դոկտրինան>>: ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը: ԱՄՆ-ի, ԽՍՀՄ-ի, Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարների խորհրդակցությունը Ժնևում ԳՖՅ-ի և ԳԴՅ-ի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ /1959թ. մայիս-օգոստոս/: Ջ. Զենեդիկի և Ն. Խրուշչովի հանդիպումը Վիեննայում /1961թ./: <<Բեռլինի պատի>> կառուցումը /1961թ. օգոստոս/:

1962թ. Կարիբյան Կուբայական/ ճգնաժամը: ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Կուբայի նկատմամբ: Կուբայի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների խզումը և նրա նկատմամբ <<կարանտինի>> հայ-

տարարումը ԱՄՆ-ի կողմից: Խորհրդա-ամերիկյան գաղտնի բանակցությունները և դիվանագիտական գրագրությունը Կարիբյան ճգնաժամի օրերին: Ա. Միկոյանի դիվանագիտական առաքելությունը և ճգնաժամի կարգավորումը:

Դիվանագիտական պայքարը Եվրոպայում խաղաղ կարգավորման ավարտական փուլում: Եվրոպական ինտեգրացման քաղաքականությունը: Հռոմի պայմանագիրը <<Ընդհանուր շուկա>> ստեղծելու մասին /1957թ. մարտի 25/: Խորհրդա-ամերիկյան դիվանագիտական կապերը /1961-1963թթ./: Պայմանագրի կնքումը ԽՍՀՄ-ի և ԳՖՀ-ի միջև /1970թ. օգոստոսի 12/: ԳՖՀ-ի և Լեհաստանի միջև պայմանագիրը /1970թ. Դեկտեմբերի 7/: Արևմտյան Բեռլինի վերաբերյալ քառակողմ համաձայնագիրը /1971թ. սեպտեմբերի 3/: Հարաբերությունների կարգավորումը մի կողմից ԳՖՀ-ի և Մյուս ԳԴՀ-ի և Արևմտյան Բեռլինի միջև /1973թ./: Պրահայի պայմանագիրը ԳՖՀ-ի և ՉԽՍՀ-ի միջև /1973թ. դեկտեմբերի 11/:

ԽՍՀՄ-ի արտաքին քաղաքականությունը: Քաղաքական և տնտեսական կապերը <<սոցիալիստական ճամբարի>> երկրների հետ: ԽՍՀՄ-ը՝ Վարշավայի պայմանագրի կազմակերպության <<ճարտարապետ>> /1955թ. մայիսի 14/: 1956թ. իրադարձությունները Հունգարիայում: <<Պրահայի գարունը>> /1968թ./: Խորհրդա-չինական հարաբերությունները: Խորհրդա-ֆրանսիական հարաբերությունները: ԽՍՀՄ-ի դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը ԳՖՀ-ի հետ /1955թ./: Խորհրդա-ամերիկյան հարաբերությունների նոր փուլը: Ն.Խրուշչովի այցը ԱՄՆ և Խրուշչով-Էյզենհաուեր բանակցությունները /1959թ./: Խորհրդա-ամերիկյան բարձր մակարդակով բանակցությունները և միջպետական համագործակցությունը /1972-1979թթ./: ԽՍՀՄ-ի խաղաղ համագործակցությունը Մեծ Բրիտանիայի, Իտալիայի և արևմտաեվրոպական մյուս երկրների հետ: ԽՍՀՄ-ի զինված ներխուժումը Աֆղանստան 1979թ. և դրա միջազգային-քաղաքական հետևանքները:

Միջազգային հարաբերությունները Ասիայում, Հեռավոր Արևելքում, Հնդկաչինում, Աֆրիկայում և Լատինական Ամերիկայում /1945-1970 թթ./: Գաղութային համակարգի փլուզման սկիզբը Ասիայում /1945-1950թթ./: Արաբական պետությունների լիգայի

ստեղծումը /1945թ. Մարտի 22/: Ինդոնեզիայի անկախացումը /1945թ./: Ազատագրական շարժումը Վիետնամում և Վիետնամի անկախացումը /1945թ. Սեպտեմբերի 2/: Հնդկաստան և Պակիստան պետությունների ստեղծումը /1947թ. օգոստոսի 15/: Ազատագրական պայքարը Մերձավոր և Միջին Արևելքում:

Հեռավոր Արևելքի խնդիրները հետպատերազմյան առաջին տարիներին: Հեռավոր Արևելքի խնդիրների քննարկումը ԱԳՆԽ-ի Մոսկովյան խորհրդակցության ժամանակ /1945թ./: Հեռավորարևելյան հարցերով հանձնաժողովը և նրա գործունեությունը: ՉԺՀ-ի հռչակումը /1949թ. հոկտեմբերի 1/: ՉԺՀ-ի և ԽՍՀՄ-ի միջև <<Բարեկամության և փոխադարձ օգնության մասին>> պայմանագրի ստորագրումը Մոսկվայում /1950թ. փետրվարի 14/: Ճապոնիայի ապառազմականացման խնդիրը: Ճապոնա-ամերիկյան հաշտությունը և <<Անվտանգության պայմանագիրը>> /1951թ./: 1960թ. ճապոնա-ամերիկյան պայմանագիրը: Խորհրդաչինական հարաբերությունների սրումը:

Միջազգային իրադրությունը Հարավային Ասիայում: Հնդկաստանի և Չինաստանի հակամարտությունը: Ռազմական ընդհարումները Հնդկաստանի և Պակիստանի միջև Քաշմիրի սահմանամերձ շրջանի համար /1965թ./: Տաշքենդի հռչակագիրը: Պակիստանա-հնդկական ռազմական ընդհարումը և Բանգլադեշի ստեղծումը /1971թ./:

Միջազգային հարաբերությունները և դիվանագիտությունը Հեռավոր Արևելքում: Ճապոնիայի արտաքին քաղաքականությունը: Հարավային Կորեայի արտաքին քաղաքականությունը: Չինաստանի արտաքին քաղաքականությունը: Չինաստանի և ԱՄՆ-ի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը /1979թ./: Խաղաղության և անվտանգության ապահովման խնդիրը:

Դիվանագիտական պայքարը Կորեական պատերազմի շրջանում: Պատերազմական գործողությունների սկիզբը Կորեայում և միջազգային դիվանագիտությունը: Կորեական հարցը ՄԱԿ-ում: Հաշտության բանակցությունները Պանմիջժոնում և զինադադարի կնքումը /1953թ./: Կորեական հարցը զինադադարի կնքում-միջ հետո /1953-1960թթ./: ԱՄՆ-ի դիվանագիտությունը Կորեական հարցում:

Դիվանագիտությունը վիետնամական պատերազմի շրջանում /1964-1975թթ./: Իրադրությունը Վիետնամում 1960-ական թթ. սկզբներին: ԱՄՆ-ի զինված ներխուժումը Վիետնամ: ԱՍԵԱՆ-ի ստեղծումը /1967թ./: Վիետնամ-ամերիկյան բանակցությունները Փարիզում: Զառակողմ բանակցությունները Փարիզում և պատերազմը դադարեցնելու մասին համաձայնագրի կնքումը /1973թ./: Զյուսիսային և Զարավային Վիետնամի միավորումը /1976թ./:

Հնդկաչինի խնդիրը միջազգային հարաբերություններում: Ֆրանսիայի ռազմական պարտությունը Հնդկաչինում: ԱՄՆ-ի միջամտությունը խնդրին: Հնդկաչինի հարցը Բեռլինի խորհրդակցությունում: Հնդկաչինի վերաբերյալ ժնկյան համաձայնագրերի կնքումը /1954թ./: Մանիլայի կոնֆերանսը /1954թ./: ՍԵԱՏՕ-ի ստեղծումը: Լաոսի վերաբերյալ 1954թ. ժնկյան համաձայնությունների խախտումը ԱՄՆ-ի կողմից: Լաոսի հարցերով ժնկյան խորհրդակցությունները և համաձայնագրերի ստորագրումը /1961-1962թթ./: Իրադրությունը Կամբոջայում:

<<Երրորդ աշխարհը>> միջազգային հարաբերություններում: Ասիայի և Աֆրիկայի նորանկախ երկրների արտաքին քաղաքականությունը և դիվանագիտությունը: Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների համագործակցությունը միջազգային ասպարեզում: ՄԱԿ-ը և Ասիայի ու Աֆրիկայի երկրները: Բանդունգի կոնֆերանսը և նրա որոշումները /1955թ. ապրիլի 18-24/:

ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Լատինական Ամերիկայում և միջամերիկյան հարաբերությունները: ԱՄՆ-ի տնտեսական ներթափանցումը տարածաշրջան: <<Լարրետի դոկտրինան>>: Սպառազինությունների ստանդարտացման <<Տրումենի պլանը>>: Ռիո դե ժանեյրոյի Միջամերիկյան խորհրդաժողովը և <<Միջամերիկյան փոխադարձ օգնության մասին>> պայմանագիրը /1947թ. սեպտեմբերի 2/: Միջամերիկյան 9-րդ կոնֆերանսը Բոգոտայում: Ամերիկյան պետությունների կազմակերպության /ԱՊԿ/ ստեղծումը և նրա կանոնադրության ընդունումը /1948թ./: Ռազմական համաձայնագրերը ԱՄՆ-ի և Լատինական Ամերիկայի երկր-

ների միջև: ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Գվատեմալայում: Հարավատլանտյան պակտը:

Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրները միջազգային հարաբերություններում /1945-1970-ական թթ./:

Պաղեստինի հարցը և արաբա-իսրայելական հակամարտության սկիզբը: Պաղեստինի հարցը 1945-1948թթ.: Մեծ տերությունների դիրքորոշումը: Պաղեստինի հարցը ՄԱԿ-ում: ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի որոշումը Պաղեստինում հրեական և արաբական պետություններ ստեղծելու մասին /1947թ. նոյեմբերի 29/: Իսրայել պետության ստեղծումը /1948թ. մայիսի 14/: Միջազգային դիվանագիտության ջանքերը արաբա-իսրայելական 1-ին պատերազմը դադարեցնելու ուղղությամբ /1948-1949թթ./:

Դիվանագիտական պայքարը Մերձավոր և Միջին Արևելքում /1950-1960թթ./: Արաբական լիգայի անդամ պետությունների միջև համատեղ պաշտպանության մասին պայմանագրի կնքումը /1950թ./: Անգլո-եգիպտական բանակցությունները Սուեզի հարցի շուրջ: ԽՍՀՄ-ի հարաբերությունները արաբական երկրների հետ:

ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի և Ֆրանսիայի քաղաքականությունը Մերձավոր Արևելքում: Իրանա-անգլիական դիվանագիտական հարաբերությունների խզումը: ԱՄՆ - Իրան հարաբերությունները: Պետական հեղաշրջումը Իրանում /1953թ. օգոստոս/:

Բաղդադի հակախորհրդային պակտը /1955թ./: Իսրայելի արտաքին քաղաքականությունը: 1956թ. Սուեզի ճգնաժամը: Լոնդոնի կոնֆերանսը: <<Դալլեսի պլանը>>: Սուեզի հարցը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում: Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Իսրայելի ագրեսիան Եգիպտոսի դեմ /1956թ./: <<Դալլեսի և Էյզենհաուերի դոկտրինան>>: Բաղդադի պակտի ճգնաժամը և ՍԵՆՏՕ-ի ստեղծումը /1959թ./:

Մերձավորարևելյան ճգնաժամի խորացումը: Իրադրությունը Մերձավոր Արևելքում 1960-ական թթ.: Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության /ՊԱԿ/ ստեղծումը /1964/: Ճգնաժամը կարգավորելու դիվանագիտական փորձերի ձախողումը: Իսրայելի և արաբական երկրների միջև ռազմական երրորդ ընդհարումը /1967թ./: Արաբական պետություն-

ների դիրքորոշումը: ԽՍՀՄ-ի և ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 242 բանաձևը /1967թ. նոյեմբերի 22/: Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության հիմնադրումը /1969թ./: Պաղեստինի ազատագրական շարժումը և իրադարձությունները Հորդանանում /1970թ./: Խորհրդա-արաբական և ամերիկա-խորայելական հարաբերությունները:

Դիվանագիտությունը 1973թ. արաբա-խորայելական պատերազմի ընթացքում և հետո: Իրադրությունը Մերձավոր Արևելքում և խաղաղ կարգավորման խնդիրը 1970-ական թթ. սկզբներին: 1973թ. արաբա-խորայելական հոկտեմբերյան պատերազմի արդյունքները: Դիվանագիտական ջանքերը պատերազմը դադարեցնելու համար: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 338, 339, 340 բանաձևերը: Մերձավոր Արևելքի խնդիրների շուրջ Ժնևի կոնֆերանսը: Հ. Զիսինցերի դիվանագիտական գործունեությունը տարածաշրջանում: Սինայի համաձայնագիրը Եգիպտոսի և Իսրայելի միջև /1975թ./: Զաղաքացիական պատերազմը Լիբանանում: Զեմի-Դևիդի բանակցությունները և համաձայնագրի կնքումը Եգիպտոսի և Իսրայելի միջև /1979թ. մարտի 22-26/:

Հյուսիսային Կիպրոսի հիմնախնդիրը միջազգային հարաբերություններում: Թուրքական զորքերի ներխուժումը Հյուսիսային Կիպրոս /1974թ./: <<Հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Հանրապետություն>> խամաճիկային պետության հռչակումը: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշման չկատարելը Թուրքիայի կողմից:

Միջազգային հարաբերությունների նոր միտումները 1960-1970-ական թթ.: Չինաթափման խնդիրը:

Չմիանալու շարժումը իբրև համաշխարհային քաղաքականության գործոն: Չմիավորված երկրների շարժման ձևավորման սկիզբը /1961թ./: Բելգրադի կոնֆերանսը /1961թ./: Կահիրեի կոնֆերանսը /1964թ./: Լուսակայի, Ալժիրի և Կոլումբոյի կոնֆերանսները:

Գաղութային համակարգի փլուզումը Աֆրիկայում: <<Աֆրիկայի տարի>> /1960թ./: Ֆրանսիական և Բրիտանական գաղութային համակարգերի փլուզումը /1960-ական թթ./: Աֆրիկյան երկրների դիվանագիտու-

թյան սկզբնավորումը: Աֆրիկյան միասնության կազմակերպության ստեղծումը /1963թ. մայիսի 26/: Աֆրիկյան պետությունները միջազգային հարաբերություններում:

2ինաթափման խնդիրը միջազգային հարաբերություններում:

2ինաթափման հարցերով ՄԱԿ-ի հանձնաժողովի դիվանագիտական գործունեությունը: Միջուկային զենքի՝ մթնոլորտում, տիեզերական տարածության մեջ և ստորջրյա փորձարկումներն արգելելու վերաբերյալ Մոսկվայի պայմանագիրը ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի և Մեծ Բրիտանիայի միջև /1963թ. օգոստոսի 5/: Միջուկային զենքի չտարածելու մասին ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի և Մեծ Բրիտանիայի միջև պայմանագրի ստորագրումը Գլասգոյի 1967թ. հուլիսի 11/: Միջուկային զենքի չտարածելու մասին Նոր պայմանագիրը /1970թ. մարտի 5/: Բակտերիոլոգիական /բիոլոգիական/ և տոկսինային զենքի պաշարներ արտադրելն ու կուտակելը արգելելու մասին կոնվենցիան /1972թ./: Հակաօդային համակարգերի կրճատման մասին խորհրդա-ամերիկյան պայմանագիրը /1972թ./: Ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների կրճատման մասին պայմանագիրը /1972թ./: ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեայի հատուկ նստաշրջանը զինաթափման հարցերով /1978թ./: Ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների կրճատման մասին 1979թ. պայմանագիրը: ՄԱԿ-ի գործունեությունը խաղաղության և անվտանգության պահպանման համար:

Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության

խորհրդակցությունը /1972-1975թթ./: Համաեվրոպական խորհրդակցության անցկացման դիվանագիտական նախապատրաստումը: Համաեվրոպական խորհրդակցության առաջին փուլը Չելսինկիում /1972թ. նոյեմբերի 22 - 1973թ. հունիսի 8/: Համաեվրոպական խորհրդակցության երկրորդ փուլը Ժնևում /1973թ. սեպտեմբերի 18 - 1975թ. հուլիսի 21/: Համաեվրոպական խորհրդակցության երրորդ փուլը և ԵԱՀԽ-ի եզրափակիչ ակտի ստորագրումը /1975թ. հուլիսի 30 - օգոստոսի 1/:

Միջազգային հարաբերությունները 1980-1990թթ.:

Արևմտաեվրոպական դիվանագիտությունը: Մեծ Բրիտանիայի արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները: <<Երկաթալեղի>> Մ. Թետչերի դիվանագիտությունը: Մալվիյան /Ֆոլկլենդյան/ ճգնաժամը /1982թ./: Մեծ Բրիտանիայի <<Հատուկ հարաբերությունները>> ԱՄՆ-ի հետ: Ֆրանսիայի դիվանագիտությունը Ֆ.Միտտերանի նախագահության տարիներին: Արևմտաեվրոպական ինտեգրացման քաղաքականությունը: Շենգենյան համաձայնագրերը /1985թ. հունիսի 14, 1990թ. հունիսի 19/:

ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությունը: Ռ.Ռեյգանի վարչակարգի արտաքին քաղաքական կուրսը: Լիցքաթափման քաղաքականությունը: Ամերիկա-խորհրդային հարաբերությունները: ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքական կուրսը Ջ. Բուշի նախագահության օրոք: ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ հակաիրաքյան միջազգային կոալիցիայի կազմավորումը /1990թ./: ԱՄՆ-ի հարաբերությունները Կենտրոնական և Լատինական Ամերիկայի երկրների հետ: Միջամերիկյան համագործակցությունը:

Միջազգային հարաբերությունները և դիվանագիտությունը Մերձավոր և Միջին Արևելքում: Իրանում 1979թ. իսլամական հեղափոխության միջազգային հետևանքները: Իրանա-ամերիկյան հարաբերությունների սրումը: Աֆղանական խնդիրը /1979-1988թթ./: Մադրիդի միջազգային կոնֆերանսը: Դիվանագիտությունը 1982թ. արաբա-իսրայելական պատերազմի շրջանում: Իրանա-իրաքյան պատերազմը /1980-1988թթ./: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 598 որոշումը գինադադարի մասին /1987թ. հուլիսի 20/: Իրաքյան զորքերի ներխուժումը Զուլֆեյթ /1990թ. օգոստոսի 2/: Պակիստանի և Ջնդկաստանի ատոմային մրցակցությունը: Ատոմային զենքի չտարածելու խնդիրը:

Հարավարևելյան Ասիայում: ԱՍԵԱՆ-ի ընդլայնումը: Չինաստանի և Ջնդկաստանի արտաքին քաղաքականությունը: Ճապոնիան միջազգային հարաբերություններում: Կորեական հարցը:

ԽՍՀՄ արտաքին քաղաքական նոր կուրսը /1985-1990թթ./: Վերակառուցման քաղաքականությունը ԽՍՀՄ-ում: Զաղաքական նոր մտածելակերպի ազդեցությունը միջազգային հարաբերությունների վրա: ԽՍՀՄ-

ի հարաբերությունները <<սոցիալիստական ճամբարի>> երկրների հետ: Խորհրդա-ամերիկյան <<բարձր մակարդակով>> հանդիպումները: Խորհրդա-արևմտաեվրոպական հարաբերությունները:

Գերմանիայի միավորումը և դրա միջազգային նշանակությունը:

<<Սոցիալիստական ճամբարի>> փլուզման սկիզբը: Սառը պատերազմի խորհրդանիշի՝ <<Բեռլինի պատի>> վերացումը /1989թ. նոյեմբերի 9-10/: ԽՍՀՄ-ի, ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, ԳՖՅ-ի և ԳԴՅ-ի արտագործնախարարների՝ Գերմանիայի վերամիավորման պայմանների մասին Մոսկվայի համաձայնագիրը /1990թ. սեպտեմբերի 12/: ԳՖՅ-ի և ԳԴՅ-ի միավորումը /1990թ. հոկտեմբեր/:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

ՇՐՋԱՆՈՒՄ /1991-2009թթ./

Միջազգային հարաբերությունների նոր համակարգի ձևավորումը 20-րդ դարի վերջին:

Նոր իրողությունները 1990-ական թթ. միջազգային հարաբերու-

թյուններում: ԽՍՀՄ-ի և Վարշավայի պայմանագրի կազմակերպության կազմալուծման /1991թ./ միջազգային-քաղաքական հետևանքները: ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքական ռազմավարությունը <<Սառը պատերազմի>> ավարտից հետո: ԱՄՆ-ի դիրքերի ամրապնդումը աշխարհում և նրա՝ միակենտրոն /միաբևեռ/ աշխարհի ստեղծելու ձգտումները: ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ բազմազգ կոալիցիայի պատերազմը Իրաքի դեմ /1991թ. հունվար/: Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին քաղաքականությունը: Ռուս-ամերիկյան հարաբերությունները: Չինաստանի դերի ուժեղացումը միջազգային հարաբերություններում: Ռուս-չինական և ամերիկա-չինական հարաբերությունները: ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը դեպի Արևելք: Լեհաստանը, Հունգարիան, Չեխիան /1998թ./, Ռումինիան և Սլովենիան /1999թ./ ՆԱՏՕ-ի անդամ:

Միջպետական հարաբերությունների նոր համակարգի ձևավորումը Արևմտյան Եվրոպայում: Եվրոպայի միավորման

պատճառները և բնույթը: Արևմուտքի երկրների դիվանագիտության առանձնահատկությունները: Մասստրիխտի /Հոլանդիա/ համաձայնագրերը Եվրոպական Միությունն ստեղծելու մասին /1991-

1992թթ. դեկտեմբեր-փետրվար/: ԵՄ կազմող պետությունների համաձայնագիրը առևտրական խոչընդոտները վերացնելու մասին /1993թ./: Եվրոպայի Անվտանգության ու համագործակցության կազմակերպության /ԵԱՀԿ/ հիմնումը /1994թ./: Եվրոպական համագործակցության հիմնախնդիրները և Շենգենյան նոր համաձայնագիրը /1996թ. մարտի 26/: Ամստերդամի պայմանագիրը /1997թ. Յուլի 2/: Միասնական վճարամիջոցի՝ եվրոյի ներդրումը ԵՄ տարածքում /1999-2000թթ./: Եվրոպայի խորհրդի և Եվրոպական միության նոր դերը միջազգային հարաբերություններում: ԵՄ-ի <<Ընդլայնված Եվրոպա. նոր հարևաններ>> քաղաքականությունը:

Միջպետական հարաբերությունները Անկախ պետությունների համագործակցության /ԱՊՀ/ շրջանակներում: Ռուսաստանի, Ուկրաինայի և Բելոռուսի նախագահների կողմից ԱՊՀ ստեղծելու մասին համաձայնագրի կնքումը /1991թ. դեկտեմբերի 8/: 1991թ. դեկտեմբերի 21-ի Ալմա-Աթայի համաձայնագիրը: ԱՊՀ պետությունների Տաշքենդի պայմանագիրը Հավաքական անվտանգության կազմակերպության մասին /1992թ. մայիսի 15/: ԱՊՀ երկրների ռազմա-քաղաքական համագործակցության հիմնական փուլերը: Էթնոքաղաքական հակամարտությունները ԱՊՀ տարածքում /չեչենական, մերձդնեստրյան, հարավ-օսական, աբխազական, դարաբադյան և այլն/:

Միջազգային հարաբերությունների տարածաշրջանային հիմնախնդիրները: Հարավսլավական ճգնաժամը: Ծգնաժամի հասունացումը: Հարավսլավիայի կազմալուծումը և նոր պետությունների առաջացումը /Սերբիա, Սլովենիա, Խորվաթիա, Մակեդոնիա, Բոսնիա և Հերցեգովինա/: Դեյտոնյան համաձայնագրերի ստորագրումը /1995թ. նոյեմբերի 21/: ՆԱՏՕ-ի ռազմական ներխուժումը Հարավսլավիա /1999թ. մարտ-մայիս/: Կոսովոյի հիմնախնդիրը և միջազգային դիվանագիտությունը:

Մերձավոր և Միջին Արևելքի հիմնախնդիրները: Արաբա-խորայելական հակամարտությունը և նրա խաղաղ կարգավորման խնդիրը միջազգային հարաբերություններում: <<Պարսից ծոցի>> պատերազմը: Զրդական հարցի նոր ասպեկտները: Լիբանանա-

սիրիական հարաբերությունները: Իրանի միջուկային ծրագրերի հիմնախնդիրը միջազգային հարաբերություններում: ԱՄՆ-ի և Ռուսաստանի մերձավորարևելյան քաղաքականությունը:

Միջազգային կազմակերպությունները որպես միջազգային հարաբերությունների և ճգնաժամերի կարգավորման մեխանիզմներ: Միջազգային խաղաղապահ ուժերի սահմանափակ օգտագործումը աշխարհի <<թեժ կետերում>>: Հունանիտար օգնությունը որպես դիվանագիտության իրականացման միջոց: Աղքատության խնդիրը և կոնֆլիկտների կանխումը Աֆրիկայում: ՄԱԿ-ի դերի նվազման միտումները միջազգային հարաբերություններում: ԵԱՀԿ-ի և ՆԱՏՕ-ի նոր դերը միջազգային հարաբերություններում: ՆԱՏՕ-ի <<Համագործակցություն հանուն խաղաղության>> ծրագիրը:

Նոր աշխարհակարգի ձևավորումը 21-րդ դարի սկզբին և միջազգային հարաբերությունների արդի հիմնախնդիրները: Նոր աշխարհակարգի ձևավորման հայեցակարգը: Աշխարհը ԱՄՆ-ում 2001թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից հետո: Միջազգային ահաբեկչության դեմ համընդհանուր պայքար ծավալելու անհրաժեշտության գիտակցումը համաշխարհային հանրության կողմից: Գլոբալացման /արդի աշխարհի ամբողջական, համակարգված միասնականացման/ գործընթացը միջազգային հարաբերություններում: Ռազմական և վառելիքաէներգետիկ գործոնը միջազգային հարաբերություններում: Միջուկային զենքի չտարածման և խաղաղ տիեզերքի, շրջակա միջավայրի և մթնոլորտի պահպանության համաշխարհային հիմնախնդիրները: Բազմակենտրոն աշխարհակարգը վերականգնելու անհրաժեշտության գիտակցումը:

Հայաստանի Հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները:

ՀՀ միջազգային ճանաչումը և դիվանագիտական կապերի հաստատումը: Հայաստանը ԱՊՀ-ի, ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի, Եվրախորհրդի և միջազգային այլ կազմակերպությունների անդամ: Հայաստան - Եվրամիություն, Հայաստան - ՆԱՏՕ հարաբերությունները և համագործակցությունը:

Հայ-ռուսական հարաբերությունները և դրանց ռազմավարական նշանակությունը: Հայ-ռուսական <<Բարեկամության, համագործակցության և փոխադարձ անվտանգության մասին պայմանագիրը>> /1991թ. Դեկտեմբերի 29/: Հայ-ռուսական <<Բարեկամության և փոխադարձ օգնության մասին պայմանագիրը>> /1997թ. օգոստոսի 28/: Հայ-ռուսական ռազմաքաղաքական համագործակցությունը: ՀՀ հարաբերությունները ԱՊՀ մյուս պետությունների հետ: ՀՀ հարաբերությունները հարևան երկրների /Իրան, Վրաստան, Ադրբեջան, Թուրքիա/ հետ: ՀՀ հարաբերությունները Մերձավոր, Միջին և Հեռավոր Արևելքի երկրների հետ: ՀՀ հարաբերությունները եվրոպական երկրների հետ: Հայ-ֆրանսիական և հայ-հունական հարաբերությունների զարգացումն ու ամրապնդումը: ՀՀ հարաբերությունները ԱՄՆ-ի և ամերիկյան մայրցամաքի երկրների հետ: ՀՀ քաղաքականությունը Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ու դատապարտման, արցախյան հակամարտության կարգավորման հիմնախնդիրներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ավդին Վ.Ի., Հին Արևելքի պատմություն, Ե., 1947:
2. Ավդին Վ.Ի., Հին Հունաստանի պատմություն, Ե., 1982:
3. Գալոյան Գ.Ա., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում /16-րդ դարից - 1917թ./, Ե., 2004:
4. Գալոյան Գ.Ա., Հայաստանը և մեծ տերությունները /1917-1923թթ./, Ե., 1999:
5. Կիրակոսյան Ջ., Բուրժուական դիվանագիտությունը և Հայաստանը, Ե., 1980:
6. Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1828-1923), խմբ. Ջ. Կիրակոսյան, Ե., 1972:
7. Հարությունյան Ա., Առաջին համաշխարհային պատերազմի ռազմադիվանագիտական պատմությունից, Ե., 1983:
8. Թուրքիայան Լ., Դիվանագիտական տերմինների և հապավումների բառարան, Ե., ՀՀ ԱԳՆ, 2004:
9. Հիմնական փաստեր ՄԱԿ-ի մասին, Եր., 2002:
10. Խաչատրյան Կ.Յ., Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922, Ե., 2007:
11. Հովհաննիսյան Ն.Յ., Դիվանագիտություն, Ե., 1997:

12. Հովհաննիսյան Ն.Յ., Արաբական երկրների պատմություն, հհ. 1-4, Ե., 2003-2007:
13. Հայոց ցեղասպանություն, աշխարհի պետությունները, ազգային խորհրդարանները և միջազգային կազմակերպությունները դատապարտում են և ճանաչում /կյութերի ժողովածու/, կազմող և պատասխանատու խմբագիր Լ.Ա. Բարսեղյան, Ե., 2005:
14. Հովհաննիսյան Ն.Յ., Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունը անդրկովկասյան-մերձավորարևելյան աշխարհաքաղաքական տարածաշրջանում, Ե., 1998:
15. Մաշկին Ն.Ա., Հին Հռոմի պատմություն, Ե., 1951:
16. Մուրադյան Մ., Մինասյան Է., Ռուսաց դիվանագիտությունը միջազգային հարաբերությունների համակարգում /18-19-րդ դդ./, Ե., 2005:
17. Չալումյան Ն.Տ., Դիվանագիտական և հյուպատոսական ծառայություն և իրավունք, Ե., 2003:
18. Սկազկին Ա., Միջին դարերի պատմություն, հ. I, Ե., 1975, հ. II, Ե., 1982:
19. Տեր-Ղևոնդյան Վ.Ա., Կիլիկյան Հայաստանը և Մերձավոր Արևելքի արաբական երկրները 1145-1226թթ., Ե., 1994:
20. Զառյան Ա., Հայաստանի միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը 1918-1923թթ., Ե., 2005:
21. Бокшанин А., История международных отношений и дипломатии в древнем мире, М., 1948.
22. Дипломатический словарь, тт. 1-3, М., 1971.
23. Киссинджер Г., Дипломатия, М., 1997.
24. Ковалев А., Азбука дипломатии, М., 1993.
25. Межгосударственные отношения и дипломатия на древнем Востоке, отв. ред. И.А. Стучевский, М., 1987.
26. Моммзен Т., История Рима, тт. 1-3, 5, М., 2000-2001.
27. Мурадян А., Самая благородная наука об основных понятиях международно-политической теории, М., 1990.
28. Попов В.И., Современная дипломатия. Теория и практика, М., 2003.
29. Цыганков П.А., Теория международных отношений, М., 2002.
30. Гроций Гуго, О праве войны и мира, М., 1956.
31. История дипломатии, под ред. В. Зорина, В. Семенова, С. Сказкина, В. Хвостова, т. 1, М., 1959, т. 2, под ред. Хвостова, М., 1963.
32. Макиавелли Н., Государь, М., 1990.
33. Сказкин С., История международных отношений и дипломатии в средние века, М., 1948.
34. История внешней политики России в 18-ом веке, М., 2000.
35. История внешней политики России, в 2-х книгах, М., 1997.
36. Нарочницкий А.Л., Международные отношения накануне и во время французской буржуазной революции конца 18-го века /1763-1794/, М., 1946.

37. Нарочницкий А.Л., Международные отношения европейских государств с 1794 до 1830 г., М., 1946.
38. Ревякин А.В., История международных отношений от Вестфальского мира до Первой мировой войны, М., 2004.
39. Дебидур А., Дипломатическая история Европы, т.1, М., 1947, т. 2, Ростов-на-Дону, 1995.
40. Внешняя политика и международные отношения в новое и новейшее время, М., 1984.
41. Геноцид армян, документы и комментарии, т. 1, М., 2002, т. 2, часть 1, 2003, т. 2, часть 2, 2005.
42. Готлиб В., Тайная дипломатия во время 1-ой мировой войны, М., 1960.
43. Джордж Ллойд, Правда о мирных договорах, т. 2, М., 1957.
44. Уткин А.И., Дипломатия Вудро Вильсона, М., 1989.
45. Израэлян В.Л., Дипломатия в годы войны 1941-1945гг., М., 1985.
46. История дипломатии, т. 3 /1914-1939гг./, т. 4 /1939-1945гг./, под. ред. А. Громыко и др., М., 1965,1975.
47. Советская внешняя политика в период Второй мировой войны. Курс лекций. М.М. Наринский и др., М., 1999.
48. Уткин А., Дипломатия Франклина Рузвельта, Свердловск, 1990.
49. Бжезинский З., Великая шахматная доска, М., 1998.
50. Богатиров А.Д., Великие державы на Тихом океане. История и теория международных отношений в Восточной Азии после Второй мировой войны. 1945-1995. М., 1997.
51. Внешняя политика стран Азии, М., 1984.
52. Внешняя политика стран Африки, М., 1984.
53. Внешняя политика стран Ближнего и Среднего Востока, М., 1984.
54. Внешняя политика стран Латинской Америки, М., 1984.
55. Европейская интеграция: мировые проблемы, М., 1992.
56. История дипломатии, т. 5, книга первая, т. 5, книга вторая, под ред. А. Громыко, М., 1974, 1979.
57. Лунев С.И., Дипломатия в Южной Азии, М., 1997.
58. Наринский М.М., История международных отношений /1945-1975/. Учебное пособие, РОССПЭН, М., 2004.
59. Примаков Е.М., Анатомия ближневосточного конфликта, М., 1978.
60. Роцин А.А., Послевоенное урегулирование в Европе, М., 1984.
61. Хрусталева М.А., Международные отношения на Ближнем Востоке. Учебное пособие, МГИМО, М., 2003.
62. Яковлев А.Н., От Трумэна до Рейгана. Доктрины и реальности ядерного века, М., 1985.

63. Внешняя политика Российской Федерации /1992-1999/. Учеб. пособие. Барановский В.Г., Борисов Ю.Г., Богатуров А.Д., Хрусталев М.А., М., 2000.
64. Гаджиев К.С., Введение в геополитику, М., 1997.
65. Жданов Н.В., Исламская концепция миропорядка, М., 2003.
66. Китай в мировой политике, М., 2001.
67. Международные отношения в 21-ом веке: новые действующие лица, институты и процессы, М., 2001.
68. Современные международные отношения, Барановский В.Г., Богатуров А.Д., Хрусталев М.А., М., 2000.
69. Современные международные отношения, ред. А.В. Торкунова, М., 2001.
70. Уткин А.И., Мировой порядок 21-го века, М., 2001.